

Major pěch. Konst. Gottwald:

Selhaly tanky jako bojový prostředek?

V červnovém čísle Vojenských rozhledů 1937 zabýval se por. děl. Fr. Šoukal otázkou, co může učinit dělostřelectvo v boji proti tankům. Zhodnotil výsledky dosud uveřejněných studií a napsal, že se celkem shodují v tom, že dělostřelectvo může působit při OPÚV. dvojím způsobem: střelbou přímou a střelbou nepřímou.

Dokazuje jistě správně, že nemá být veden spor o to, zda náš materiál je vhodný či nevhodný pro ten aneb onen způsob střelby, je-li třeba adaptace nebo speciálního materiálu, nýbrž že musíme počítat dnes konkrétně s tím, co máme, a důkladně se připravit na to, jak čelit nebezpečí v této době. Doplnuje řadu důležitých otázek, které dosud příslušné předpisy řeší jen částečně nebo o nichž potřebná ustanovení vůbec nemají. Při tom se dovolává pramenů a zkušeností francouzských, německých a ruských.

Studie jistě velmi zajímavá a stává se zajímavější ještě tím, jak autor charakterisoval dnešní tank jako bojový prostředek.

V úvodě své studie říká doslova: „Ukázalo se, že proti technickému zázraku stačí někdy docela primitivní obrana, je-li jí použito vhodně a obrátě a je-li prováděna lidmi, kteří svou odhodlaností, odvahou, kázní a výcvikem jsou již sami pro tanky značnou překážkou. Při útoku tanků musí obránce vědět, že je nutno především zachovat klid, odvalu a necítit se úplně bezbranným a bezmocným, neboť tanky, ačkoli se zdají hrozným bojovým prostředkem, ve skutečnosti jím nejsou.“

Neříká, jak k takovému úsudku došel, jen povšechně odkazuje na zkušenosti, které byly získány v posledních válkách, ať již v Gran Chacu, Habeši nebo ve Španělsku. Lze již podle toho tank jako bojový prostředek takovým způsobem odsoudit? Jaká je dnešní skutečnost?

Jednou z podmínek dosažení každého úspěchu je zabezpečit se proti překvapení. A myslím, že všichni, kdo přijdou v boji do styku s tanky za dnešních podmínek OPÚV., budou dokonale překvapeni, jestliže se spolehnou — jak autor říká — na svou odhodlanost a odvalu a zařídí se proti ÚV. primitivně. Nechci tím říci, že nelze improvizovat, naopak často nastane nutnost bránit se proti nájezdu ÚV. jen prostředky, které jsou po ruce, ale to budou jen místní akce. Vždyť ze všech zbraní, které má pěchota a jezdeckto, jsou to jen ruční granáty a miny, jež se hodí k zhotovení improvizované překážky proti ÚV. Jinak, není-li jich, zbývá jediné kanon proti ÚV. nebo dělostřelectvo.

Avšak ve všech případech je třeba plánovitého postupu a nelze nic ponechat náhodě. Přihlédneme-li ke ztrátám tanků v posledních bojích, jak autor uvádí, je skutečně pravda, že některé tanky byly zničeny primitivním způsobem. Ale je třeba také říci, že použití tanků v těchto bojích bylo často nesprávné a mnohdy jejich taktické použití se vymyká vůbec kritice. (Poslat třeba jednu četv tanků do ulice většího města.) Mám za to, že nelze ještě ani dnes dělat závěr z posledních válek, zejména ne ze začátku občanské války ve Španělsku, protože zkušenosti nejsou po všech stránkách ověřeny, nehledíc k tomu, že není ani dobře známo, jakého druhu materiálu bylo v té neb oné bitvě použito.

Nestačí říci, že tam byly tanky italské, ruské a německé a že se z nich žádné neosvědčily, nýbrž je třeba vědět, bylo-li toho nebo onoho typu použito správně, vyhovoval-li terén, jaká byla celková situace, zda jich bylo

použito za útoku, či v obraně a byly-li splněny podmínky pro použití tankových jednotek. Nesmíme zapomenout, že se většina tanků, ač jest zdánlivě si podobna, hodnotou často různí, vlastnosti jsou jiné a závisí to na mnoha podmínkách (pancíř, rychlost, výzbroj a pod.).

Španělské bojiště je převážně hornaté a takový terén vyžaduje jiného druhu materiálu a mimořádně připravených posádek.

Jinak se bojuje v terénu rovném, jinak v hornatém. Tolik o zkušenostech ze Španělska. I zde se potvrdila již dřívější zkušenost, že hlavní zásadou pro použití tanků jest, aby se jich použilo hromadně.

Ovšem ani takové hromadné použití tanků — jak autor uvádí — nezaručuje, že nebude ztrát a že všechny dojedou k cíli. Naopak — ztráty budou a budou tím větší, čím OPÚV. bude dokonalejší, bude-li dobře organizována, připravena na všechny eventuality a k tomu, spojí-li se s technikou i odvaha a odhodlanost mužstva, obsluhujícího zbraň. Není sporné, že vývoj OPÚV. je rychlejší, daleko rychlejší, než byl vývoj tanků, a již dnes lze říci, jestliže již kanon v svém vývoji tank nepředčil, že se mu aspoň vyrovnal. Dobrá protitanková děla v rukou dobře vycvičené a nebojácne obsluhy, řízené dobrými veliteli, budou pro tanky těžkou, ne-li snad nepřekročitelnou překážkou.

Největší zkušenosti z bojů ve Španělsku mají Němci a Italové, k nim přistupují nyní Japonci. Zdálo by se tedy, že Němci získané zkušenosti při známé pohotovosti ihned dokonale uplatní a tanku vzhledem k jeho méněcennosti a drahé výrobě přestanou používat a nahradí jej něčím jiným, lepším.

Je tomu skutečně tak? Zdá se to spíše opakem! Říšskoněmeckým zbrojovkám, zejména zbrojovce v Büssingu, daly zkušenosti ze španělské války podnět ke zdokonalení německých tanků. Dřívější jejich tanky byly vyzbrojeny jen kulomety, nyní jsou vyzbrojeny i dělem a pracuje se hořečně o zdokonalení pancíře (pancíř německých tanků byl poměrně slabý), dosažení větší rychlosti a uvažuje se o tom, jak bránit se novému nepříteli tanků, hromadnému vrhání ručních granátů. Zdá se, že zavedením automatických plamenometů, které vrhají plamennou směs po dobu 10 vteřin, bude dokonale zabráněno přiblížit se k tanku na vzdálenost, odkud může být vržen ruční granát.

Mimo to pracuje se o konstrukci obrovského tanku asi o 100 tunách, který má být jakousi malou pevností. Tento tank má být vybaven jedním dělem ráže 105 mm, dvěma děly ráže 75 mm a 15 kulomety. Osádka bude asi 18 až 20 mužů, kromě velitele. Každý tank bude opatřen dokonalou radiovou stanicí. Při letošních berlínských oslavách Hitlerových narozenin se německá armáda při defilé pochlubila novými těžkými tanky o váze 20 tun, vyzbrojenými 77 cm dělem a několika kulomety.

Takové tanky dosud Berlín neviděl a vzbuzovaly všude, kde se objevily, velký údiv a netušený zájem.

Dále se studuje zvláštní typ „tanku stíhacího“, který má být určen výhradně jen k boji tanků s tanky. Zavedení bude patrně otázkou zkušeností z čínsko-japonské války.

Také Itálie, využívajíc všech získaných poznatků, připravuje se ve vši tichosti ke zhotovení zvláštního typu tanku, kterého by bylo lze s úspěchem použít v kraji hornatém.

Že ani jiné státy nelení, je nasnadě. Tak Amerika po událostech na Dálném východě zvýšila své vyzbrojovací tempo. Mimo nová letadla a lodí zkoušela nové různé typy tanků a přijala nový typ, který dosáhne až 90

km rychlosti. Je vysoký 132 cm, dlouhý 6 m, široký asi 2'5 m a poháněn je leteckým motorem s výkonností 430 k. s.

Též britská armáda mimo jiné doplnění výzbroje zavádí nový další typ tanku, který prý se hodně podobá novému, právě zavedenému tanku americkému.

V dubnovém čísle „The fighting forces“ se zabýval známý představitel motorisace v anglické armádě gen. Fuller tankovou otázkou velmi podrobně a řekl nekompromisně své veto proti podceňování tanků.

Také gen. v. v. Eimansberger v „Militär-Wochenblattu“ v lednovém čísle 1937 dospěl při rozboru této otázky k závěru, že útočná vozba je ve všech armádách uznávána za jeden z nejdůležitějších bojových prostředků, dnes velmi těžko nahraditelných.

To, co jsem shora uvedl, nemá být zlehčením OPŮV., která, jak již bylo řečeno, přes nedávné počátky je technicky na vysokém stupni, naopak má to být pobídkou, abychom při OPŮV. vzhledem k neustálému zdokonalování tanků pamatovali na všechny možnosti napadení ÚV., plánovitě a dokonale vše připravili, nic neimprovisovali a nedali se ničím překvapit. Ostatně naše nové předpisy pro pěchotu P-I-2 a P-I-3 se zmiňují velmi hojně o boji s tanky nebo o OPŮV.

Je třeba také počítat s faktem, že se v konstrukci tanků nezůstalo stát, nýbrž nastává další nový dosud netušený rozmach, a nelze říci, kde a kdy bude zastaven a jaké překvapení nás ještě v budoucnu v tancích čeká.

Řekl jsem, že jednou z podmínek vítězství je překvapení. Pokládám za nesprávné, aby se psalo a snad vychovávalo k tomu, že tank není nebezpečným bojovým prostředkem. Nechci-li připravit sám sobě dokonalé překvapení, a chci-li svou jednotku uvarovat zbytečných ztrát nebo zničení, je třeba říci, že k poškození nebo zničení tanků nestačí primitivní obrana. Je třeba nejen říci, ale i ukázat, že naopak tank nelze tak lehko zničit nebo aspoň poškodit a vyřadit z boje. Prakticky při cvičení s pěchotou a jezdeckvem se musí ukázat, jaké je třeba plánovitě a dokonale přípravy k obraně, jakých je třeba prostředků a že jich není nikdy dost a nesmí se spoléhat jen na náhodu; ke zničení nebo poškození tanku je odvaha potřebná stejně jako ruka, která drží a odpaluje zbraň. Holá ruka však nestačí.

Tu jsem u jádra věci.

Tank od počátku svého zrození je stále a stále zdokonalován a ještě dnes není jeho vývoj u konce. Proto dovolávat se toho, co bylo, může vést k falešným závěrům a lehkomyšlnému názoru na ÚV.

Major pěch. Josef V a n d í k:

Bitevní letectvo na současných bojištích a obrana proti němu.

I.

Na současných bojištích ve Španělsku a v Číně má velkou a často rozhodující úlohu letectvo jako zbraň bitevní. Je zasazováno v masách v malých výškách (20—50 m) v těsné spolupráci s pozemními zbraněmi ve všech údobích a druzích boje. Působí jak proti živým, nekrytým cílům,